

Deze verkiezingsuitslag steekt een dikke spaak in het wiel van het stikstoffundamentalisme

Posted on 18 maart 2023 by Arnout Jaspers

Lang geleden las ik het prachtige boek *The Enigma*, een biografie van Alan Turing, het Britse genie waaraan we in wezen de computer te danken hebben. In dat boek komt een passage voor, waarin hij en wat kennissen op een verkiezingsavond aan de radio gekluisterd zijn (er was toen nog geen tv in Groot-Brittannië). Althans, al zijn kennissen verdrongen zich om het radiotoestel om de binnendruppelende uitslagen te vernemen.

Turing schreef in zijn dagboek: 'Mijn methode om aan de uitslagen te komen was, naar bed gaan en ze 's ochtends in de krant te lezen.'

Inderdaad, eigenlijk is het gevoel van urgentie dat veel mensen, en zeker politici, op een verkiezingsavond ervaren nogal vreemd. Zodra de stembussen gesloten zijn, ligt de uitslag namelijk vast, alle opwinding en haastige duiding in de vroege avond gaan daar niets aan veranderen. De informatie over de uitslag komt in de loop van

de avond bij stukjes en beetjes naar buiten, maar als wij mensen rationele wezens waren, zouden we gewoon wat anders gaan doen totdat het plaatje compleet is.

De NOS zou kunnen volstaan met de volgende avond een verkiezingsprogramma van een uurtje, met daarin de definitieve uitslagen en de duiding daarvan – die van betere kwaliteit zou zijn dan een avond lang speculeren op basis van exit polls.

Een therapeutische avond

Maar de illusie, dat je tijdens zo'n tv-avond live meemaakt hoe de verkiezingen zich voltrekken, alsof je naar een wedstrijd in de Champions League zit te kijken, is blijkbaar al te menselijk. Dus ook ik zat een deel van de avond voor de buis. Het schijnbaar *real time* meekijken hoe deze politieke aardverschuiving plaatsgreep zal voor velen ook therapeutisch geweest zijn: als deze verkiezingsuitslag in één keer, kant en klaar was gepresenteerd, zou de ontkenning onder 'progressief' Nederland nog massaler zijn geweest: dit kán niet waar zijn, hier is iets vreselijk misgegaan, dit moet over. Maar tot nu toe hebben we zelfs Forum voor Democratie nog niet gehoord over fraude.

Als de uitslag je niet bevalt, maar je kunt de democratie niet afvallen, dan heb je nog maar één optie: de kiezer niet serieus nemen. Die hebben dan wel op die foute kandidaat of die foute partij gestemd, maar dat is omdat ze het niet begrijpen, misleid zijn, of eigenlijk te dom zijn voor een gecompliceerde kwestie als stikstof.

Een doortrapte leugen

Zo moest de electorale klap in het gezicht weggemasseed worden. Rutte en Kaag hielden het in hun toespraken op de verkiezingsavond kort, met holle promopraatjes en de obligate bedankjes aan alle flyeraars. Maar de minister die vooraan stond bij deze klap in het gezicht, Christianne van der Wal, ging wel in de tegenaanval. In een [snel interviewtje](#) op de verkiezingsavond zei ze 'er is geen keuze'.

Volgens haar konden er slechts weer huizen gebouwd worden als haar stikstofbeleid onverkort werd doorgevoerd. Van der Wal klonk in haar dogmatische rechtlijnigheid als een sektelid, gehersenspoeld door haar eigen ambtelijke top. Zie in dat filmpje haar gebeitelde glimlach, het met wijd open ogen de ander blijven aanstaren: influencer Van der Wal manifesteert stikstof.

Dat 'stikstof' de woningbouw tot stilstand heeft gebracht, is deze hele verkiezingscampagne door D66 en Van der Wal ingezet als wapen tegen BBB ('Stop stilstand. Stem vooruit') en het is een doortrapte leugen, een vriendelijker woord heb ik er niet voor, al geldt voor Van der Wal mogelijk het excuus dat ze dit werkelijk gelooft.

Stikstofwet als collectieve straf

De bijdrage van de bouwsector aan de totale stikstofuitstoot in Nederland is verwaarloosbaar, ordegrrootte 1 procent, en de stikstofdepositie die het bouwen van een woonwijk veroorzaakt is zo gering, dat dit geen merkbare schade aan Natura2000-gebieden aanricht. Niet stikstof, maar dit door D66 aangejaagde stikstofbeleid dwingt tienduizenden mensen om jaren langer op een huis wachten.

De politiek heeft een stikstofwet in elkaar geflanst die nu door onze rechters wordt toegepast als een collectieve straf voor de landbouw- en bouwsector, zonder enig bewijs in individuele gevallen dat door hen schade wordt aangericht aan de natuur.

Bestuurlijke ongehoorzaamheid graag

Je vraagt je af wanneer er nu eens bestuurders opstaan die zeggen: 'Je kan m'n rug op met die juristerij, ik doe nu gewoon wat nodig is voor het land, dus geef nu wel die vergunning af, en dan zien we over drie jaar wel of de Raad van State weer zwicht voor Johan Vollenbroek. Gaan we dan die woonwijk weer afbreken?'

Dat zou geen burgerlijke ongehoorzaamheid zijn, maar bestuurlijke ongehoorzaamheid. Deden Nederlandse bestuurders - niet inhoudelijk, maar procedureel - maar eens een scheut Orban of Bolsonaro in hun beleid. Maar wat is de realiteit: Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant leggen vlak voor de verkiezingen alle vergunningsverlening stil. Niet gedwongen door een rechterlijke uitspraak, maar om voor te sorteren op uitspraken die de rechter zou kunnen gaan doen op eventuele stikstofprocedures die zouden kunnen worden aangespannen.

Goed dus, dat binnenkort grondig de bezem gaat door Gedeputeerde Staten in bijna alle provincies.

Het kan niet genoeg herhaald worden: dit staatsstikstoffundamentalisme is uniek in

de EU en in de wereld. En deze verkiezingsuitslag gaat een hele dikke spaak in dat wiel steken.

*De **donateurs maken Wynia's Week**. U zorgt er als donateur voor dat ons onafhankelijke magazine twee keer per week en 104 keer per jaar kan verschijnen. Doneren kan op verschillende manieren, kijk [HIER](#). Hartelijk dank!*

*Begin maart verscheen van Arnout Jaspers het boek **De Stikstoffuik** (Uitgeverij Blauwburgwal). Dat is overal **te koop**, ook [in de winkel van Wynia's Week](#).*

